

ЗАКОН ЗА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРОИЗВОДСТВО

Отразена деноминацията от 05.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.90 от 13 Ноември 1979г., изм. ДВ. бр.9 от 1 Февруари 1983г., изм. ДВ. бр.26 от 5 Април 1988г., изм. ДВ. бр.94 от 23 Ноември 1990г., изм. ДВ. бр.25 от 29 Март 1991г., изм. ДВ. бр.61 от 30 Юли 1991г., изм. ДВ. бр.19 от 6 Март 1992г., изм. ДВ. бр.65 от 21 Юли 1995г., изм. ДВ. бр.70 от 8 Август 1995г., изм. ДВ. бр.122 от 19 Декември 1997г., изм. ДВ. бр.15 от 6 Февруари 1998г., изм. ДВ. бр.83 от 21 Септември 1999г., изм. ДВ. бр.95 от 2 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.45 от 30 Април 2002г., доп. ДВ. бр.55 от 17 Юни 2003г., отм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г.

Отменен с § 2, т. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс - ДВ, бр. 30 от 11 април 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.

Глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред" остава да действа до 1 март 2007 г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда производството по издаване, обжалване и изпълнение на индивидуалните административни актове, доколкото в друг закон или указ не са установени особени правила.

(2) Този закон се прилага и за индивидуалните административни актове на органите на стопанските и на обществените организации, когато са овластени да издават такива актове.

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Индивидуални административни актове по смисъла на този закон са актовете, издавани от ръководители на ведомства, от кметовете на общините, от кметовете на кметства и на райони и от други органи на общинската изпълнителна власт, както и от други овластени за това органи, с които се създават права или задължения или се засягат права или законни интереси на отделни граждани или организации, както и отказите за издаване на такива актове.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 95 от 1999 г.)

Чл. 3. Разпоредбите на закона не се прилагат за актовете:

1. (изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) на президента на републиката;
2. на Министерския съвет;

3. по планиране на социално-икономическото развитие и по определяне на цени;

4. с които се създават права или задължения за органи или организации, подчинени на органа, издал акта.

Чл. 4. Когато с административния акт се засягат права или се създават задължения за граждани или за организации, прилагат се онези мерки, които са по-благоприятни за тях, ако и по този начин се постига целта на закона.

Чл. 5. (Доп. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) По производствата за издаване, обжалване и изпълнение на административните актове не се събират държавни такси и не се заплащат разноски, освен ако това е предвидено в друг закон, както и в случаите на обжалване по съдебен ред по този закон.

Глава втора. ИЗДАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г. и бр. 65 от 1995 г.) (1) Административният акт се издава от овластения за това орган съобразно предоставената му компетентност.

(2) По-горестоящ орган не може да иземе за решаване въпрос от органа, овластен за неговото разглеждане и решаване, освен ако това е предвидено в друг закон.

(3) Административният орган осъществява производството самостоятелно.

(4) (Изм - ДВ, бр. 19 от 1992 г., бр. 65 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Когато нормативен акт не определя органа, който трябва да издаде административен акт по въпроси от компетентността на органи на общинската изпълнителна власт, административният акт се издава от кмета на общината, а в случаите на чл. 46 от Закона за местното самоуправление и местната администрация - от кмета на кметството или на района съобразно определените им правомощия от общинския съвет.

(5) (Нова - ДВ, бр. 65 от 1995 г.) В случаите по ал. 4 актовете, свързани с управление на държавна собственост, се издават от областните управители.

Чл. 7. (1) Производството по издаване на административен акт започва по инициатива на компетентния или на по-горестоящия административен орган, по устна или писмена молба на гражданин или организация, или по предложение на прокурора.

(2) За започване на производството се уведомяват заинтересуваните граждани и организации.

Чл. 8. Когато органът, който е започнал производството, установи, че административният акт трябва да се издаде от друг административен орган, той му изпраща незабавно преписката, като уведомява този, по чиято инициатива е започнало производството.

Чл. 9. Не може да участва в производството длъжностно лице, което е

заинтересувано от изхода му или има с някои от заинтересуваните граждани или организации отношения, пораждащи основателни съмнения в неговото безпристрастие. В тези случаи по свой почин или по искане на някой от заинтересуваните то може да бъде отведено.

Чл. 10. Заинтересуваните граждани и организации и техните законни представители могат да упълномощават други лица да ги представляват в административното производство.

Чл. 11. (1) Административният акт се издава, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересуваните граждани и организации.

(2) За установяване на фактите и обстоятелствата могат да се използват всички начини и средства, които не са забранени от закона, освен ако друг нормативен акт предписва доказването на някои факти или обстоятелства да стане по определен начин или с определени средства.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 95 от 1999 г.) Административният орган не може да откаже приемане на писмена декларация, с която се установяват факти и обстоятелства, за които нормативен акт не предписва доказване по определен начин или с определени средства. Той може да приеме и писмена декларация, с която се установяват факти и обстоятелства, за които нормативен акт предписва доказване с официален документ, когато такъв не е издаден на заявителя в определения за това срок.

Чл. 12. (1) Организацията са длъжни в определения от административния орган срок да дадат исканите им документи, сведения, обяснения и мнения.

(2) Гражданите са длъжни да представят исканите им документи или предмети и да дават сведения от съществено значение за решаването на въпроса, освен ако това може да увреди правата или законните им интереси или да накърни достойнството им.

Чл. 13. (1) Когато производството е започнало по молба или по предложение на прокурора, административният акт се издава най-късно 7 дни от постъпването им.

(2) Когато е необходимо да се събират доказателства за съществени обстоятелства или да се даде възможност на други граждани и организации да се защитят, актът се издава не по-късно от един месец от започване на производството.

(3) Когато органът е колективен, въпросът за издаването на акта се решава най-късно на първото заседание след изтичането на срока по предходните алинеи.

(4) Когато трябва да се поиска съгласието или мнението на друг орган, срокът за издаването на акта се смята съответно продължен, но не с повече от един месец. Ако в определения срок мнението не бъде съобщено, актът може да се издаде и без него.

(5) Когато издаването на акта зависи от предварителното решаване на въпрос от компетентност на друг орган, производството се спира до неговото решаване.

Чл. 14. (1) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ да се издаде актът.

(2) Когато по административен или съдебен ред бъде отменен мълчалив отказ, смята се за отменен и изричният отказ, който е последвал преди решението за отмяна.

(3) (Нова - ДВ, бр. 55 от 2003 г., в сила от 18.12.2003 г.) Непроизнасянето в срок се смята за мълчаливо съгласие в случаите и при условията, предвидени в Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

Чл. 15. (1) Административният орган издава административния акт или отказва издаването му с мотивирано решение.

(2) Административният акт се издава в писмена форма и съдържа:

1. наименование на органа, който го издава;
2. наименование на акта;
3. фактически и правни основания за издаване на акта;
4. разпоредителна част, с която се определят правата или задълженията, начинът и срокът за изпълнението;
5. пред кой орган и в какъв срок актът може да се обжалва;
6. дата на издаване и подпис на лицето, издало акта, с означаване на длъжността му. Когато органът е колективен, актът се подписва от председателя и секретаря на този орган.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Когато с акта се удовлетворяват изцяло направените искания и не се засягат права или законни интереси на други граждани и организации, както и когато въпросът е свързан със защита на класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна, посочва се само правното основание.

Чл. 16. В административния акт се включва разпореждане за предварителното му изпълнение, когато това се налага, за да се осигури животът или здравето на гражданите, да се предотвратят загуби за народното стопанство или да се защитят други важни държавни или обществени интереси, както и при опасност, че може да бъде осуетено или сериозно затруднено изпълнението на акта.

Чл. 17. (1) Административният акт, съответно отказът да се издаде акт, се съобщава в тридневен срок от издаването му на всички заинтересувани граждани и организации, включително и на тези, които не са участвували в производството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Съобщаването може да се извърши чрез устно уведомяване за съдържанието на акта, което се удостоверява с подпис или чрез отделно съобщение. Когато адресът на някой от заинтересуваните не е известен или той не живее на посочения от него адрес, съобщението се поставя на таблото за обявления в общината, района или кметството. В тези случаи съобщаването може да се направи и по друг обичаен начин.

Чл. 18. (1) Преди изтичане на срока за обжалване административният орган може да отстрани допуснати непълноти в акта. За нанесените промени се съобщава на заинтересуваните.

(2) Очевидни фактически грешки, допуснати в административния акт, могат да

се поправят от органа, който го е издал, и след изтичане на срока за обжалване.

Глава трета. ОБЖАЛВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ

Раздел I. Обжалване по административен ред

Чл. 19. (1) Административните актове могат да се обжалват по административен ред пред по-горестоящия административен орган.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 95 от 1999 г.)

Чл. 20. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 70 от 1995 г.) Не подлежат на обжалване по предвидения в този закон административен ред актовете:

1. (Изм. - ДВ, бр. 26 от 1988 г., бр. 19 от 1992 г.) на министрите, на ръководителите на другите ведомства, подчинени непосредствено на Министерския съвет, и на областните управители;

2. за които в специалните закони се предвижда обжалване направо пред съд или пред особена юрисдикция.

Чл. 21. (1) Жалби могат да подават заинтересуваните граждани и организации.

(2) С жалбата може да се оспори както законосъобразността, така и правилността на административния акт.

(3) Прокурорът може да подава протест само относно законосъобразността на административния акт.

Чл. 22. (1) Жалбата и протестът се подават в седемдневен срок от съобщението по чл. 17.

(2) Мълчаливият отказ може да се обжалва в двуседмичен срок от изтичане на срока по чл. 13.

Чл. 23. (1) До изтичане на срока за обжалване административният акт не се привежда в изпълнение, освен ако заинтересуваните заявят писмено, че няма да го обжалват.

(2) Своевременно подадената жалба или протест спира изпълнението на административния акт.

(3) Правилата по предходните алинеи не се прилагат в случаите, когато административният акт подлежи на незабавно изпълнение по силата на нормативен акт или административният орган е допуснал предварително изпълнение.

Чл. 24. (1) Жалбата се подава в писмена форма чрез административния орган, чийто акт се обжалва.

(2) В жалбата се посочват органът, до който се подава, името и адресът на жалбоподателя, актът, който се обжалва, органът, който го е издал, оплакванията и искането на жалбоподателя.

(3) Към жалбата се прилагат и писмените доказателства, на които жалбоподателят се позовава. С нея може да се иска събирането на доказателства за факти и обстоятелства, които не са били взети предвид при издаването на акта или са настъпили след издаването му.

Чл. 25. (1) Подадената след срока жалба се връща на подателя срещу разписка.

(2) В седемдневен срок от връщането на жалбата може да се поиска възстановяване на срока, ако пропускането се дължи на особени непредвидени обстоятелства. Към искането се прилага върнатата жалба.

(3) Искането за възстановяване на срока се разглежда от по-горестоящия административен орган, компетентен да разгледа жалбата. Ако искането е основателно, той нарежда да се спре изпълнението на акта и дава ход на жалбата, а ако е неоснователно - оставя жалбата без разглеждане.

Чл. 26. (1) В седемдневен срок, а когато органът е колективен - в двуседмичен срок от получаването на жалбата или протеста, административният орган може да преразгледа въпроса и да оттегли сам обжалваният акт или да го измени, или да издаде съответен акт или документ, ако е отказал издаването му. В тези случаи той е длъжен да уведоми заинтересуваните. Новият акт подлежи на обжалване по административен ред на общо основание.

(2) Когато административният орган не намери основание за пререшаване на въпроса, той изпраща незабавно жалбата или протеста заедно с цялата преписка на компетентния по-горестоящ административен орган.

(3) Ако в седемдневен срок от изтичане на срока по ал. 1 жалбата или протестът не бъдат изпратени на по-горестоящия административен орган, жалбоподателят може да изпрати препис от жалбата, а прокурорът - от протеста направо до по-горестоящия орган или да го уведоми за допуснатото забавяне. По-горестоящият административен орган изисква преписката служебно.

(4) При условията по ал. 1 и в едномесечен срок от съобщението за издаване на акта може да се преразгледа, от гледна точка на правилност и законосъобразност, и въпрос, решен с административен акт, който не подлежи на обжалване по административен ред.

Чл. 27. (Изм.- ДВ, бр. 26 от 1988 г. и бр. 19 от 1992 г.) (1) Компетентен да разгледа жалбата или протеста е непосредствено по-горестоящият административен орган, на който е подчинен органът, издал обжалвания акт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Административните актове на специализираните изпълнителни органи на общинския съвет се обжалват пред кмета на общината, а административните актове, издавани от кметовете на кметства и на райони - пред кмета на общината.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 1988 г., бр. 19 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Административните актове на кметовете на общини се обжалват пред областния управител.

(4) (Отм. - ДВ, бр. 26 от 1988 г.)

(5) (Отм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г.)

Чл. 28. По-горестоящият орган постановява решението си, след като обсъди обясненията и възраженията на заинтересуваните граждани и организации. Той може да събере и нови доказателства.

Чл. 29. (1) По-горестоящият административен орган се произнася по жалбата в двуседмичен срок, а когато е колективен - в месечен срок от получаването ѝ.

(2) Когато по-горестоящият административен орган не се произнесе в срока по предходната алинея, жалбоподателят може да оспори законосъобразността на административния акт пред съда, ако актът подлежи на обжалване по съдебен ред.

Чл. 30. (1) По-горестоящият административен орган се произнася с мотивирано решение, с което отменя изцяло или отчасти административния акт като незаконосъобразен или неправилен или отхвърля жалбата или протеста.

(2) Когато административният орган противозаконно е отказал да издаде административен акт или документ, по-горестоящият административен орган го задължава да извърши това, като определя и срока.

(3) Когато издаденият административен акт е незаконосъобразен или неправилен и вместо него трябва да се издаде друг, по-горестоящият административен орган връща преписката на органа, издал акта, със съответни задължителни указания. Ако въпросът е изяснен от фактическа страна, по-горестоящият орган може сам да издаде акта, ако за това няма законни пречки.

Чл. 31. В тридневен срок от постановяване на решението по-горестоящият административен орган го съобщава на жалбоподателя, на прокурора, ако е участвувал в производството, и на другите заинтересувани граждани и организации, освен ако преписката се връща за преразглеждане.

Чл. 32. (1) Влязъл в сила административен акт, който не е бил обжалван пред съда, може да бъде отменен или изменен от непосредствено по-горестоящия административен орган, а ако такъв няма - от органа, който го е издал, само при условията на чл. 231 от Гражданския процесуален кодекс по молба на заинтересувания или по предложение на прокурора. По предложение на прокурора актът може да бъде отменен или изменен и когато съществено е нарушен законът. Когато актът е бил обжалван пред съда, за отмяната му се прилагат правилата на Гражданския процесуален кодекс.

(2) Когато от административния акт не са придобити права или е отказано издаването на документ, въпросът може да бъде преразгледан от административния орган и без да са налице условията по предходната алинея. В този случай

преразглеждането може да се извърши и по инициатива на административния орган, по искане на заинтересуван гражданин или организация или по указание на по-горестоящ орган.

(3) За срока за образуване на производство за отмяна по ал. 1 се прилагат разпоредбите на чл. 232 и 233, ал. 1 от Гражданския процесуален кодекс.

(4) Новият административен акт може да се обжалва по реда на тази глава. Отказът за преразглеждане на въпроса по реда на ал. 2 не подлежи на обжалване.

(5) Отменяването на административния акт по реда на този член не може да засегне правата, придобити от трети добросъвестни лица.

Раздел II.

Обжалване по съдебен ред (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.)

Чл. 33. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.)

(1) Административните актове могат да се обжалват по отношение на тяхната законосъобразност и пред съда.

(2) Пред съда могат да се обжалват и административните актове, за които в специален закон е предвиден друг ред за административно обжалване.

(3) С жалба или протест до съда не може да се оспорва съдържанието на документ.

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 9 от 1983 г., изм. - ДВ, бр. 61 от 1991 г., отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) Не подлежат на обжалване по предвидения в този закон съдебен ред административните актове:

1. свързани непосредствено с отбраната и сигурността на страната;

2. (изм. - ДВ, бр. 61 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г., изм. - ДВ, бр. 83 от 1999 г., в сила от 1.01.2000 г.) по Валутния закон;

3. (отм. - ДВ, бр. 15 от 1998 г.)

4. за които със закон или указ е предвидено, че не подлежат на обжалване по съдебен ред или е определен друг ред за обжалване пред съд или пред особена юрисдикция.

Чл. 35. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) Засегнатите граждани и организации подават жалби, а прокурорът - протест.

(2) Жалба или протест до съда може да се подаде, след като е изчерпана възможността или е изтекъл срокът за обжалване по административен ред.

Чл. 36. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 26 от 1988 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 70 от 1995 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Когато обжалваният акт е издаден, одобрен или изменен от министър, ръководител на друго ведомство, непосредствено подчинено на Министерския съвет, от централно ръководство на обществена организация или от областен управител, компетентен да разгледа жалбата или протеста е Върховният административен съд, а в

останалите случаи - окръжният съд, като за кмета на Столичната община това е Софийският градски съд.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Върховният административен съд разглежда и жалбите и протестите срещу административни актове, които са били потвърдени от министър или ръководител на друго ведомство, непосредствено подчинено на Министерския съвет.

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) Жалбата и протестът се подават в четиринадесетдневен срок от съобщението по чл. 31, съответно от изтичането на срока по чл. 22 или чл. 29.

(2) (Нова - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) Жалба и протест за обявяване нищожността на административния акт могат да се подават без ограничения във времето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г., предишна ал. 2 - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) Жалбата и протестът спират изпълнението на административния акт освен ако съдът разпорежи друго. Когато административният орган е допуснал предварително изпълнение на акта, съдът по искане на заинтересуваната страна може да спре изпълнението му.

Чл. 38. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) Жалбата и протестът се подават в писмена форма чрез административния орган, издал обжалвания акт. Към тях се прилагат преписи за този орган и за заинтересуваните граждани и организации, участващи в административното производство, както и писмените доказателства.

Чл. 39. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) В тридневен срок от получаването на жалбата или протеста, а когато актът не е подлежал на обжалване по административен ред - в тридневен срок от изтичане на срока по чл. 26, ал. 4, административният орган е длъжен да изпрати жалбата или протеста на съда заедно с цялата преписка.

(2) Ако в срока по предходната алинея преписката не бъде изпратена на съда, жалбоподателят може да изпрати препис от жалбата, а прокурорът - от протеста направо до съда. Съдът изисква преписката служебно.

Чл. 40. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) Жалбата, подадена след изтичането на срока по чл. 37, ал. 1, се връща на подателя срещу разписка.

(2) В седемдневен срок от връщането на жалбата може да се поиска възстановяване на срока, ако пропускането се дължи на особени непредвидени обстоятелства. Молбата за възстановяване на срока се изпраща незабавно на съда заедно с жалбата и цялата преписка.

(3) Съдът се произнася с определение, което не подлежи на обжалване.

Чл. 41. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (1) Съдът разглежда жалбите и протестите в съдебно заседание в състав от трима съдии с участието на

прокурор.

(2) При разглеждането на жалбите и протестите се призовават органът, който е издал обжалвания акт, жалбоподателят и другите заинтересувани граждани и организации, участващи в административното производство.

(3) Съдът преценява законосъобразността на административния акт, като проверява дали е издаден от компетентен орган и в съответната форма, спазени ли са процесуалноправните и материалноправните разпоредби по издаването му и съобразен ли е с целта, която преследва законът.

(4) (Нова - ДВ, бр. 25 от 1991 г.) Съдът събира всички допустими по Гражданския процесуален кодекс доказателства.

Чл. 42. (Отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г.) (1) Съдът може да отмени изцяло или отчасти административния акт, да го измени или да отхвърли жалбата.

(2) Когато въпросът не е предоставен на преценката на административния орган, съдът решава делото по същество.

(3) Извън случаите по предходната алинея, както и когато естеството на акта не позволява прилагането на предходната алинея, съдът отменя административния акт и изпраща преписката на съответния компетентен административен орган за решаване на въпроса по същество със задължителни указания по тълкуването и прилагането на закона.

(4) При незаконен отказ да се издаде документ съдът задължава административния орган да го издаде, без да дава указания по съдържанието му.

Чл. 43. (Отм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г.)

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) Решението на съда подлежи на касационно обжалване и на отмяна на влязло в сила решение по Закона за Върховния административен съд.

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г., отм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) По въпросите, които не са уредени в този раздел, окръжният съд прилага разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс.

Глава четвърта. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ АКТОВЕ

Чл. 46. По реда на тази глава се изпълняват административните актове и решенията на съда в случаите по чл. 43, ал. 1.

Чл. 47. (1) Изпълнението на административния акт става по инициатива на органа, който го е издал, или по искане на заинтересуван гражданин или организация.

(2) Органът, който е издал административния акт, определя начина и срока за неговото изпълнение, ако това не е определено в акта.

Чл. 48. (1) Административният акт се изпълнява от длъжностни лица, определени от органа, който го е издал, освен ако със закон изпълнението е възложено на друг орган.

(2) Когато по-горестоящият административен орган е издал сам съответен административен акт, този акт се изпълнява от длъжностни лица, определени от органа, който е издал първоначалния акт.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) Когато поради естеството на задължението или по друга причина актът не може да бъде изпълнен от органа, който го е издал, и в друг закон не е определен орган по изпълнението, то се извършва от съответния орган на общинската изпълнителна власт по нареждане на кмета на общината.

Чл. 49. (1) Преди да пристъпи към принудителни действия, органът по изпълнението определя срок за доброволно изпълнение.

(2) Ако задължението не бъде изпълнено доброволно, задължените лица се уведомяват за деня и начина на принудителното изпълнение.

Чл. 50. (1) Изпълнението се извършва срещу лицата, задължени с административния акт. При смърт на задължено лице изпълнението се извършва срещу неговите наследници, ако изпълнителното действие не е от личен характер.

(2) Когато има възможност изпълнението да се извърши по няколко начина и с прилагане на различни средства, използват се начините и средствата, които са най-благоприятни за задълженото лице.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) Когато естеството на задължението налага, органът по изпълнението може да иска съдействие от органите на Националната полиция, а ако изпълнението е насочено срещу военнослужещ или срещу служител на Министерството на вътрешните работи - от съответния началник. При необходимост може да се иска съдействие и от други органи.

Чл. 51. Когато административният акт бъде отменен, след като е започнало неговото изпълнение, административният орган е длъжен в срок от един месец да възстанови нарушеното право, а ако това е невъзможно - да удовлетвори засегнатото лице по друг законен начин.

Чл. 52. (1) Незаконосъобразните действия по изпълнението могат да се обжалват в седемдневен срок от започването им пред по-горестоящия административен орган.

(2) Жалбата не спира изпълнението, освен ако органът, овластен да се произнесе по нея, разпореди друго.

(3) Решението не подлежи на обжалване.

Глава пета.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Наказва се с глоба до 80 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, длъжностно лице, което не изпълни нареждане на по-горестоящ административен орган или предписание на съд да издаде съответен административен акт или документ.

Чл. 54. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Наказва се с глоба до 40 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание, длъжностно лице, което без уважителни причини:

1. не се произнесе в срок по молба или предложение за издаване на административен акт или по жалба или протест срещу такъв акт;
2. не препрати своевременно жалба или протест срещу административен акт на по-горестоящия административен орган или на съда.

Чл. 55. (Изм. - ДВ, бр. 25 от 1991 г., изм. - ДВ, бр. 122 от 1997 г.) Който не изпълни друго задължение, произтичащо от този закон или от нормативен акт по прилагането му, се наказва с глоба до 20 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 56. (1) (Изм. - ДВ, бр. 26 от 1988 г., бр. 94 от 1990 г.) Актовете за установяване на нарушенията се съставят от длъжностни лица на по-горестоящите административни органи, а наказателните постановления се издават от техните ръководители.

(2) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления става по реда, определен от Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. Навсякъде, където в закона се говори за административни актове, имат се пред вид индивидуалните административни актове, а където се говори за административни органи - органите, овластени да издават такива актове.

§ 2. "Организации" по смисъла на този закон са учрежденията, предприятията, стопанските и обществените организации.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. За производства, заварени при влизане на този закон в сила, се прилага досегашният ред.

§ 4. Този закон отменя Закона за административното производство (Обн. - ДВ, бр. 53 от 1970 г.).

§ 5. (Нов - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) До назначаването на околийски управител актовете на кметовете на населените места и на кметовете на общините се обжалват пред областния управител.

§ 6. (Предишен § 5 - ДВ, бр. 19 от 1992 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на правосъдието.

Законът е приет от VII Народно събрание на 31 октомври 1979 г. и е подпечатан с държавния печат.

Преходни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА АДМИНИСТРАТИВНОТО ПРОИЗВОДСТВО

(ОБН. - ДВ, БР. 70 ОТ 1995 Г.)

§ 3. За заварените производства при влизането на този закон в сила се прилага досегашният ред.